

26.6.2019

EOAK/1648/2018

Jyri Tynkkynen

Rovakatu 14 A 25
96100 ROVANIEMI

KITILÄN KUNTA

4 1 7 20 19

Nro 47/00.02/2016

Viite: 23.3.2018 vireille tullut kantelu

ASIA: Kittilän kunnan menettely pöytäkirjojen julkaisemisessa kunnan verkkosivuilla ja tietopyynnön toteuttaminen

1 KANTELU

Jyri Tynkkynen (jälj. kantelija) pyysi tutkimaan Kittilän kunnan menettelyn. Kantelun mukaan Kittilän kunta oli pitänyt useita kokouksia tämän kuntavaalikauden aikana siten, että yksittäisistä päätösasioista – tai jopa kokonaisesta kokouksesta – ei ollut mitään merkintää kunnan julkisessa kokouspöytäkirjarekisterissä. Kantelun mukaan erityisesti vs. kunnanjohtaja Sanna Ylinampa oli toiminut tavalla, joka ei täyttänyt viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain vaatimuksia. Ylinampa oli jopa väittänyt tiedotusvälineille jälkikäteen, että mitään kokousta ei olisi pidetty, vaikka kunnanhallitus piti ”kokonaan salaisen” kokouksen esimerkiksi 17.10.2017. Tämä täysin salainen kokous nousi julkiseen keskusteluun vain sen vuoksi, että Suomen Kuvalehti kirjoitti kokouksesta uutisen. Sen jälkeen vasta kävi ilmi, että salaisia kokouksia oli pidetty laajemminkin viime vuoden aikana. Kantelun liitteenä oli luettelo niistä salatuista päätösasioista, jotka puuttivat edelleen kunnan julkisesta pöytäkirjarekisteristä.

Suomen Kuvalehdessä julkaistun artikkelin perusteella kantelija pyysi Kittilän kunnalta kopioita kaikista niistä asiakirjoista, joita oli käsitelty kunnanhallituksessa täysin salassa. Tietopyyntö toimitettiin Kittilän kunnalle 11.12.2017. Kittilän vs. kunnanjohtaja Ylinampa vastasi tietopyyntöön 5.1.2018. Ylinampa lähetti sähköpostilla parin A4-arkillisen verran tekstiä, joka oli kopioitu kunnanhallituksen kahden kokouksen (17.10.2017 ja 24.10.2017) pöytäkirjoista. Asiakirjoista kävi selville vain kokousten ajankohta ja pitopaikka, siihen osallistuneet

henkilöt sekä käsiteltyjen asioiden otsikot. Ylinampan mukaan kaikki muu sisältö oli salattu hänen viranhaltijapäätöksellään.

Kanteliija haki päätökseen muutosta oikaisuvaatimuksella Kittilän kunnanhallitukselle. Siinä hän vaati, että Kittilän kunnan oli julkistettava kaikki tämän vaalikauden kokousasiakirjat kunnan verkkosivuilla julkisuuslain mukaisesti. Kittilän kunnanhallitus käsitteli oikaisuvaatimusta kokouksessa 16.1.2018. Kokouksen esityslistalla oli hallintojohtaja Esa Mäkisen esitys suostua vaatimukseen. Vs. kunnanjohtaja oli ilmoittanut olevansa esteellinen käsittelemään asiaa. Kokouksessa vs. kunnanjohtaja kuitenkin esitti, että hän ei olekaan esteellinen, ja kunnanhallitus päätti jatkaa asian valmistelua hänen johdolla.

Seuraavassa kokouksessa 23.1.2018 asia oli taas kääntynyt ympäri. Vs kunnanjohtaja oli allekirjoittanut 19.1.2018 ilmoituksen, jonka mukaan hän oli kuin olikin esteellinen käsittelemään asiaa. Kunnanhallitus päätti kokouksessa hallintojohtaja Mäkisen esityksen mukaisesti, että asiakirja luovutetaan Yle Rovaniemelle ja julkaistaan kunnan verkkosivuilla. Mäkinen teki tämän jälkeen asiassa uuden viranhaltijapäätöksen, jolla korjattiin vs kunnanjohtajan tekemä viranhaltijapäätös virheellisenä. Kanteliija oli saanut hallintojohtaja Mäkiseltä julkisuuslain mukaisesti julkiset tiedot salaisten pykäliden sisällöstä.

Kantelun mukaan Kittilässä jatketaan kuitenkin yhä tätä samaa lainvastaista julkisuusikäytäntöä. Täysin "pimeitä" pykäläiä oli käsitelty kunnanhallituksessa edelleen (9.1.2018, 23.1.2018, 30.1.2018 ja 13.2.2018). Aiempia pöytäkirjoja ei myöskään julkaistu. Kantelijan mukaan tilanne oli täysin kohtuuton kuntalaisten tiedonsaannin, kunnan toiminnan laillisuusvalvonnan ja tiedotusvälineiden toiminnan kannalta. Merkittäviä asioita valmistellaan täysin salassa, eikä niistä ole mahdollista pyytää lisätietoja, kun mitään otsikkotasoisistaan tietoa ei ole julkaistu. Kanteliija pyysi tutkimaan, oliko Kittilän kunnanhallitus toiminut julkisuuslain vastaisesti, kun se ei julkistanut kaikkia tämän vaalikauden kokouspöytäkirjoja verkkosivuillaan siten, että pöytäkirjoista salataan vain ja ainoastaan laissa salassa pidettäväksi säädetyt tiedot. Kanteliija pyysi tutkimaan myös vs kunnanjohtajan menettelyn. Kantelussa viitattiin apulaisoikeuskansleri Risto Hiekkataipaleen ja apulaiskanslerin sijaisen Kimmo Hakosen ratkaisuihin.

2 SELVITYS

Kantelun johdosta hankittiin vs kunnanjohtaja Sanna Ylinampan selvitys ja Kittilän kunnanhallituksen lausunto.

Vs kunnanjohtaja Sanna Ylinampan selvityksessä 26.6.2018 todettiin muun ohella seuraavaa.

Selvityksessä lueteltiin kunnanhallituksen lokakuun kokoukset, joiden esityslistoja pöytäkirjoja ei julkaistu kunnan verkkosivuilla. Niin ikään selvityksessä lueteltiin ne pöytäkirjat ja asiakohdat, jotka selvityksen antamishetkellä eivät olleet näkyvillä kunnan julkisilla verkkosivuilla sekä pöytäkirjojen asiakohdat, jotka oli julkaistu kun-

nan julkisilla verkkosivuilla siten, että niissä ilmaistiin otsikkotasolla asian käsittely-tieto ja julkisuuslain mukainen peruste asian salassapidolle.

Selvityksen mukaan nykyisellä valtuustokaudella sekä jo aiemmin 1.6.2013 alka-neella valtuustokaudella oli käsitelty asioita, jotka eivät aikanaan näkyneet kunnan nettisivuilla julkisesti nähtävillä olevassa dynasty-asiakirjarekisterissä lainkaan. Kun-talaiset eivät muutenkaan asioista kiinnostuneet voineet tietää, että kyseisiä asioita oli ylipäänsä käsitelty kunnanhallituksessa. Asiaan alettiin kiinnittää huomiota sekä tiedostettiin ongelma Kittilän kunnassa syksyllä 2017 ja erityisesti Lapin kansan uu-tisoinnin 9.12.2017 jälkeen. Koska edelleenkin ei saatu kunnan nettisivuille julki-sesti nähtäville dynasty-asiakirjarekisteriin syksyn 2017 kaikissa kokouksissa käsi-teltyjä asioita (26.9.2017, 10.10.2017, 17.10.2017, 24.10.2017, 31.10.2017 ja 30.1.2018), kunnassa selvitetään edelleen selvityksen antamisen hetkellä dynasty-asiakirjarekisterin toimittajalta mahdollisuutta lisätä asiakirjat rekisteriin siten että ne olisivat siellä kuntalaisten ja muiden asioiden lisätietoa etsivien luettavissa.

Kantelijan asiakirjapyyntö saapui Kittilän kuntaan 11.12.2017. Julkisuuslain mukaan asiakirjapyyntöön tulee vastata viipymättä ja viimeistään 14 vuorokauden kuluessa. Joulunajan pyhäpäivistä johtuen toimittaja Tynkkynen asiakirjapyyntöön olisi Kittilän kunta voinut antaa vastauksen 27.12.2017 virka-aikana. Yle uutisoi kuitenkin jo aa-mulla 27.12.2017 nettisivuillaan sekä radiolähetyksessä Kittilän jatkavan lainvas-taista toimintatapaansa asiakirjojen julkisuuden osalta.

Vs kunnanjohtaja lähetti alla olevan oikaisun sähköpostilla 27.12.2017:

"Ylen toimittaja Jyri Tynkkynen on uutisoinut 27.12.2017 laajasti sekä radiokanaval-la että Ylen nettisivuilla, että Kittilä jatkaa lainvastaista toimintatapaa asiakirjojen julkisuuden osalta. Hallintolain mukaan viranomaiselle osoitettuun asiakirjapyyntöön on vastattava pääsääntöisesti 14 vuorokauden kuluessa (julkisuuslaki 14 §)."

Kantelija oli jättänyt asiakirjapyyntönsä Kittilän kunnan kirjaamoon 11.12.2017, jolloin asiakirjapyyntöön on tullut vastata viimeistään 25.12. tai sitä seuraavana arkipäivä-nä eli 27.12.2017.

Kantelija uutisoi 27.12. klo 8.10 Ylen nettisivuille päivitetyllä uutisella, että Kittilän kunta jatkaa lainvastaista toimintatapaa asiakirjojen julkisuuden osalta. Ottaen huomioon, että kantelijan asiakirjapyyntöön on ollut mahdollista Kittilän kunnan an-taa vastaus täysin julkisuuslain mukaisesti toimien 27.12.2017 virka-aikana, kanteli-jan kirjoittamaa uutista on pidettävä Kittilän kunnan näkökulmasta virheellisenä. Väi-te siitä, että Kittilän kunta on toiminut asiassa lainvastaisesti, ei pidä paikkansa. Mi-käli kantelija olisi malttanut odottaa 27.12. virka-ajan päättymiseen saakka Kittilän kunnan vastausta, hän olisi voinut lukea ko. päivänä Kittilän kunnasta klo 15.39 saapuneesta sähköpostiviestistä, että Kittilän kunta tulee antamaan ko. asiakirja-pyyntöön vastauksen sairastapauksen vuoksi perjantaihin 29.12. mennessä.

Kittilän kunnassa oli käsiteltävänä useita komplisoituja juridisia asiakokonaisuuksia, joihin työaikaa täytyi varata huomattavan paljon. Julkisuuslain mukaan asiakirja-pyyntöön on mahdollista vastata erityisestä syystä myös kuukauden kuluessa asia-kirjapyyntöön saapumisesta (julkisuuslaki 14 §). Asioiden käsittelyssä tulee tässä ti-lanteessa noudattaa kunnassa meneillään olevien prosessien vaatima työmäärä huomioiden kohtuullisuutta. Vs kunnanjohtaja ei pitänyt hyväksyttävänä Kittilän kunnan kannalta Ylen uutisointia, jolla annetaan virheellisesti julkisuuteen tietoja, jotka eivät vastanneet sitä, mitä laki asiasta sanoo, eivätkä sitä asiantilaa, miten asiassa oli Kittilän kunnassa asiakirjojen julkisuuden osalta toimitettu."

Edellä mainitun oikaisun johdosta Yle oikaisi uutistaan Ylen nettisivuilla. Vs. kun-nanjohtajana tehtävänäni oli luonnollisesti oikaista mediassa esitetyt virheelliset väitteet Kittilän kunnan lainvastaisesta toiminnasta asiakirjojen julkaisun osalta jul-kisuuslaissa asetetuissa määräajoissa ja Yle oli tutkinut asian ja oikaissut uutistaan asianmukaisesti tältä osin.

Kantelijan asiakirjapyyntöön annettiin vs. kunnanjohtajan viranhaltijapäätös 5.1.2018. Kyseinen viranhaltijapäätös sisälsi väärän muutoksenhakuohjeen eli siinä oli ohjattu virheellisesti hakemaan päätökseen muutosta kunnanhallitukselle osoitetulla oikaisuvaatimuksella.

Kantelija teki oikaisuvaatimuksen ja sitä käsiteltiin kunnanhallituksessa 16.1.2018 ja 23.1.2018. Kunnanhallituksen päätöksen 23.01.2018 § 45 mukaisesti asiassa päätettiin tehdä hallintolain 50 §:n perusteella uusi viranhaltijapäätös aikaisempaan päätökseen liitetyn virheellisen oikaisuvaatimusohjeen vuoksi. Päätökseksi tuli, että oikaisuvaatimusta ei käsitellä, koska asiassa tehdään uusi päätös.

Kantelijan toteamukseen, että kunnassa jatkettaisiin edelleen samaa lainvastaista julkisuuskäytäntöä, selvityksessä todettiin edellä mainitut asiat huomioiden, että Kittilän kunta ei toiminut systemaattisesti edelleen julkisuuslain vastaisesti vaan kunnanhallituksen kokouksesta 13.12.2017 lähtien ja kyseisen kokouksen § 8 osalta oli kyseistä kunnanhallituksen kokousta koskevassa pöytäkirjassa mainittu, että esityslistan ulkopuolisena asiana julkisten asioiden lisäksi oli käsitelty erillisenä salaisena asiana "Tutkinnanjohtajan ilmoitus" sekä tämän jälkeen kaikki salaisena käsitellyt asiat lukuun ottamatta kunnanhallituksen kokousta KH 30.1.2018 § 5 "Kirjallisen vaatimuksen toimittaminen Lapin käräjäoikeudelle asiassa R 15/4131", näkyvät kyseisiä kunnanhallituksen kokouksia koskevien pöytäkirjojen asialistan kohdalla mainintana vähintään otsikkotasolla.

Edelleen selvityksenä eduskunnan oikeusasiamiehelle tuodaan esille tässä vaiheessa, että Kittilän kunta selvittää parhaillaan, miten ne salaisena käsitellyt asiat saadaan myös lisättyä kunnan nettisivulle esimerkiksi linkin taakse näkyville, jotka eivät tällä hetkellä näy kunnan verkkosivuilla, mutta samalla Kittilän kunta tuo esille, että dynasti-asiakirjajärjestelmän toimittajalla ei ole tarjota tällä hetkellä asiaan ratkaisua, jossa asiakirjat voitaisiin lisätä dynastiaan jälkikäteen, vaan asiakirjat tulee mahdollisesti lisätä kunnan nettisivuille omien linkkien taakse kunnan omin toimenpitein.

Kittilän kunnanhallituksen lausunnossa 28.6.2018 todettiin seuraava.

Kittilän kuntaan oli tullut 11.12.2017 kantelijan pyyntö saada pöytäkirjat kaikista kunnanhallituksen kokouksista lokakuun ajalta (10.10.2017, 17.10.2017, 24.10.2017 ja 31.10.2017). Asiakirjapyyntö koski myös kaikkia ei-julkisia pykälä ja kokouksia siltä osin kuin ne ovat julkisia. Kittilän kunnan vs. kunnanjohtaja Sanna Ylinampa oli tehnyt asiaan liittyen viranhaltijapäätöksen 5.1.2018 § 1: 'Lain viranomaisen toiminnan julkisuudesta (621/1999) 24 §:n 1 momentin 3 kohdan perusteella Kittilän kunta ei luovuta kokouksissa 10.10.2017, 17.10.2017 ja 24.10.2017 käsiteltyä asiaa 'Konsernivalvonta Levin Vesihuolto Oy:ssä' liittyviä pöytäkirjoja asian käsittelyn tässä vaiheessa. Kyseisen salassapitoperusteen soveltaminen päättyy, kun asia on ollut esillä tuomioistuimen istunnossa, syyttäjä on päättänyt jättää syytteen nostamatta tai kun asia on jätetty sikseen esitutkintaviranomaisen päätöksellä. Lain viranomaisen toiminnan julkisuudesta 24 §:n 1 momentin 17 kohdan perusteella Kittilän kunta ei myöskään luovuta edellä mainituissa lokakuun kokouksissa käsiteltyyn asiaan 'Konsernivalvonta Levin Vesihuolto Oy:ssä' liittyviä pöytäkirjoja. Kyseiset pöytäkirjat sisältävät tietoja kuntakonserniin kuuluvan yhtiön liike- tai ammattisalaisuudesta ja kyseiset tiedot ovat salassa pidettäviä.' Päätökseen sisältyi kunnanhallituksen kokousten 10.10., 17.10., ja 24.10.2017 kansilehti, josta käy ilmi käsiteltyjen asioiden otsikot sekä läsnäolijat.

Kantelija oli tehnyt 8.1.2018 päivätyyn, Kittilän kunnanhallitukselle osoitetun oikaisuvaatimuksen vs. kunnanjohtajan päätöksestä. Kantelija vaati Kittilän kunnanhallitusta oikaisemaan vs. kunnanjohtajan 5.1.2018 § 1 tekemän viranhaltijapäätöksen riittämättömänä ja lainvastaisena. Kantelijan mukaan päätöksellään rajoitetaan tarpeettomasti asiakirjojen julkisuutta ja rikkoo hyvää hallintotapaa sekä vakiintunutta oikeuskäytäntöä.

Kunnanhallitus oli käsitellyt asian 23.1.2018 § 45 ja päätöksen mukaan oli päätetty tehdä hallintolain 50 §:n perusteella uusi viranhaltijapäätös aikaisemmassa päätöksessä olleiden asiavirheiden vuoksi. Vs. kunnanjohtaja oli ollut esteellinen käsittelemään asiaa ja sen vuoksi uuden viranhaltijapäätöksen teon oli todettu kokouksessa olevan hallintojohtajan tehtävä.

Hallintojohtaja Esa Mäkinen oli tehnyt uuden viranhaltijapäätöksen asiaan liittyen 2.2.2018 (§ 1). Sen mukaan vs kunnanjohtajan päätös 5.1.2018 § 1 kumotaan hallintolain 50 §:n perusteella. Samoin sen mukaan kantelijalle luovutetaan hänen vaatimansa asiakirjat siltä osin kuin ne eivät ole salaisia julkisuuslain perusteella. Salassa pidettävät tiedot olivat salaisia julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 17 kohdan ja 20 kohdan perusteella.

Kantelijalle oli lähetetty kunnanhallituksen ajalla 26.9.2017 — 30.1.2018 käsittelemien salaisten asioiden pöytäkirjat ja kunnanhallituksen 27.4.2018 kokouksen salaisen asian § 166 pöytäkirja siltä osin kuin ne eivät ole salaisia julkisuuslain perusteella.

Yhteenvedona julkisuuslain 14 §:n säätelyyn liittyen asiakirjojen antamisesta päättämiseen Kittilän kunta ei pystynyt toimittamaan asianomaisia asiakirjoja julkisuuslain 14 §:ssä mainittujen aikarajojen puitteissa kantelijalle. Ensimmäinen virheellinen viranhaltijapäätös ja asian käsittely kahdessa eri kunnanhallituksen kokouksessa oli hidastuttanut asiakirjojen toimittamista. Samoin korjatun viranhaltijapäätöksen teon jälkeen pöytäkirjojen läpikäynti ja 'mustaaminen' oli tapahtunut hallintojohtajan muiden töiden ohella ja Kittilän kunnan tilanne oli ollut sellainen, että hallinnon käsittelyssä oli ollut paljon poikkeuksellisia asioita.

Kittilän kunta muutti käytäntöjään salaisten asioiden otsikkotason tietojen julkaisun suhteen lähtien 13.12.2017 kunnanhallituksen kokouksesta. Uusiin esityslistoihin ja pöytäkirjoihin pystyttiin lisäämään tarvittavat maininnat salaisten asioiden käsittelystä mutta ongelmaksi muodostui, kuinka teknisesti pystytään tekemään muutoksia tai lisäyksiä ennen joulukuuta olleiden kokousten ja niissä käsiteltyjen salaisten asioiden tietoihin. Ongelmasta oli oltu yhteydessä Dynasty-asiakirjahallinnon järjestelmätoimittajaan ja asian selvittely on kesken. On mahdollista, että ennen joulukuuta 2017 pidettyjen salaisten asioiden julkisuuteen kuntalain 29 §:n ja 140 §:n mukaisesti vaadittavat tiedot on julkaistava kunnan www-sivujen kautta erillisenä dokumenttina.

Seuraavien kunnanhallituksessa 1.1.2017 alkaen käsiteltyjen salaisten asioiden tiedot eivät näy mitenkään kunnan www-sivujen ja siellä olevan Dynasty-tietopalvelun kautta:

26.9.2017 § 1	Vastine Levi Magic Oy:n hallituksen antaman lausunnon johdosta koskien erityisen tilintarkastuksen toimitamista yhteisössä
10.10.2017 § 2	Konsernivalvonta Levin Vesihuolto Oy:ssä
17.10.2017 § 3	Konsernivalvonta Levin Vesihuolto Oy:ssä
24.10.2017 § 4	Kunnanhallituksen pöytäkirjan 17.10.2017 tarkastaminen kokouksessa
24.10.2017 § 5	Konsernivalvonta Levin Vesihuolto Oy:ssä
31.10.2017 § 7	31.10.2017 § 6 pöytäkirjan tarkastaminen
30.1.2018 § 5	Kirjallisen vaatimuksen toimittaminen Lapin käräjäoikeudelle asiassa R 15/4131 (pöytäkirjan tarkastus) On huomattava, että 30.1.2018 kunnanhallituksella on ollut käsittelyssä vain salaisten asioiden esityslista eli § 5. Salaisten asioiden kokouksessa on ollut asiana pelkästään pöytäkirjan tarkastus.
23.1.2018 § 4	Loppulausunnon antaminen Keskusrikospoliisille liittyen ilmoitukseen 2400/R/218/17 (nk. Eilavaaran lasku nro 2). Tämän asian osalta ei näy otsikkotietoja eikä
27.4.2018 § 11	

salassapitoperusteita kunnan internet-sivujen kautta sen vuoksi, että saman kokouksen § 166 ei ole julkinen internetissä eikä tällöin ole voitu julkaista koko pöytäkirjaa Dynasty Tietopalvelussa pdf-muotoisena.

Seuraavista kunnanhallituksen 1.12.2017 alkaen salaisina käsittelemistä asioista sen sijaan löytyy tieto asian käsittelystä otsikkotasolla ja myös julkisuuslain mukainen salassapitoperuste kunnanhallituksen julkaistuista pöytäkirjoista kunnan www-sivuilta.

31.10.2017 § 6	Syytteessä olevien luottamushenkilöiden mahdollinen luottamustoimesta pidättäminen. Tämä asia on siirtynyt jatkokäsittelyyn kunnanvaltuustossa 31.10.2017 S 80 ja muuttunut julkiseksi, Kunnanvaltuuston julkaistu pöytäkirja löytyy kunnan internetsivuilta.
13.12.2017 § 8	Tutkinnanjohtajan ilmoitus
14.12.2017 § 9	Lapin käräjäoikeuden Kittilän kunnalle asianomistajana osoittamat kirjallisen vaatimuksen toimittamispyynnöt asioissa R 17/983 ja R 17/984
14.12.2017 10	Konsernivalvonta Levin Vesihuolto Oy:ssä
9.1 .2018 § 1	Sopimus lakipalvelujen hankinnasta Koivukodin rakennusriita-asiassa
9.1 .2018 § 2	Lapin käräjäoikeuden Kittilän kunnalle asianomistajana osoittamat kirjallisen vaatimuksen toimittamispyynnöt asioissa R 17/983 ja R 17/984
23.1 .2018 § 3	Konsernivalvonta Levin Vesihuolto Oy:ssä
23.1.2018 § 4	Kirjallisen vaatimuksen toimittaminen Lapin käräjäoikeudelle asiassa R 15/4131
13.2.2018 § 6	Lapin käräjäoikeudessa käsiteltäviä asioita R 17/983 ja R 17/984 koskevien saatavien vanhentumisen katkaisemiseen liittyvät toimenpiteet
27.2.2018 § 7	Sivistystoimen tilanne ja toimenpiteet
27.2.2018 § 8	Levin Matkailukeskus Oy:n osakkeiden ostotarjous/Ammattiliitto Pro Oy
3.2018 § 9	Lapin käräjäoikeudessa käsiteltäviä asioita R 17/983 ja R 17/984 koskevien saatavien vanhentumisen katkaisemiseen liittyvät toimenpiteet

Lausunnossa selostettiin, miten yllä mainittujen salassa pidettävien asioiden tiedot löytyvät kunnan verkkosivuilta.

Kanteluajankohdan jälkeen käsiteltiin salaisina seuraavat asiat, joihin liittyvät otsikkotiedot ja salaamisperusteet löytyvät myös edellä kerrotulla tavalla kunnan internetsivuilta Dynasty Tietopalvelusta:

10.4.2018 § 10	Oikeudellisen arvion tilaaminen Levin Vesihuolto Oy:n tiedotteeseen 12.10.2017 liittyen
8.5.2018 s 12	Selvitys koskien KPMG:n raporttia erikseen sovitusta toimenpiteistä
12.6.2018 s 13	Selvitys koskien KPMG:n raporttia erikseen sovitusta toimenpiteistä

Näiden lisäksi 27.4.2018 kunnanhallitus on käsitellyt § 166:n, joka ei ole julkinen internetsivuilla, mutta pöytäkirjanote annetaan pyydettäessä.

Yhteenvetona voidaan todeta, että Kittilän kunta ei ole toiminut aiemmin (myöskään ennen syksyä 2017) kuntalain 29 §:n ja 140 §:n mukaisesti salaisten asioiden käsittelyyn liittyvien tietojen julkaisemisessa yleisessä tietoverkossa. Kunta on muuttanut toimintatapaansa ja nykyään tarvittavat tiedot löytyvät kunnan verkkosivujen kautta. Kunnan asiakirjojen antamisessa julkisuuslain 14 §:n mukaan on

ollut puutteita. Kittilän kunnanhallitus toteaa, että edellä selostetun perusteella kunta ei ole jatkanut systemaattisesti kantelijan väitteen mukaista lainvastaista julkisuuskäytäntöä. Kunnan on toimittava säädettyjen lakien vaatimusten mukaisesti.

3 RATKAISU

3.1

Kittilän kunnanhallituksen pöytäkirjojen julkaiseminen sen julkisilla verkkosivuilla

Kuntalain 29 §:ssä säädetään viestinnästä. Pykälän 1 momentin mukaan kunnan toiminnasta on tiedotettava asukkaille, palvelujen käyttäjille, järjestöille ja muille yhteisöille. Kunnan tulee antaa riittävästi tietoja kunnan järjestämistä palveluista, taloudesta, kunnassa valmistelussa olevista asioista, niitä koskevista suunnitelmista, asioiden käsittelystä, tehdyistä päätöksistä ja päätösten vaikutuksista. Kunnan on tiedotettava, millä tavoin päätösten valmisteluun voi osallistua ja vaikuttaa. Pykälän 2 momentin mukaan kunnan on huolehdittava, että toimielinten käsittelyyn tulevien asioiden valmistelusta annetaan esityslistan valmistuttua yleisen tiedonsaannin kannalta tarpeellisia tietoja yleisessä tietoverkossa. Kunnan on verkkoviestinnässään huolehdittava, että salassa pidettäviä tietoja ei viedä yleiseen tietoverkkoon ja että yksityisyyden suoja henkilötietojen käsittelyssä toteutuu. Pykälän 3 momentin mukaan viestinnässä on käytettävä selkeää ja ymmärrettävää kieltä ja otettava huomioon kunnan eri asukasryhmien tarpeet.

Kuntalain 140 §:ssä säädetään päätöksen tiedoksiannosta kunnan jäsenille. Pykälän 1 momentin mukaan valtuuston, kunnanhallituksen ja lautakunnan sekä kuntayhtymän 58 §:n 1 momentissa tarkoitetun toimielimen pöytäkirja siihen liitettyine oikaisuvaatimusohjeineen tai valitusosoituksineen pidetään tarkastamisen jälkeen nähtävänä yleisessä tietoverkossa, jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu. Jos asia on kokonaan salassa pidettävä, pöytäkirjassa julkaistaan ainoastaan maininta salassa pidettävän asian käsittelystä. Pöytäkirjassa julkaistaan ainoastaan tiedonsaannin kannalta välttämättömät henkilötiedot. Pöytäkirjan sisältämät henkilötiedot on poistettava tietoverkosta oikaisuvaatimus- tai valitusajan päättyessä.

Kuntalain esitöiden yksityiskohtaisissa perusteluissa (HE 268/2014 vp. s. 240) todetaan edellä mainitun pykälän osalta, että toimielimen pöytäkirja siihen liittyvine oikaisuvaatimusohjeineen ja valitusosoituksineen pidetään tarkastamisen jälkeen nähtävänä yleisessä tietoverkossa siltä osin kuin salassapitoa koskevista säännöksistä ei muuta johdu. Salassapitoa koskevat säännökset voivat tarkoittaa, että pöytäkirjaan sisältyviä tietoja ei voida kokonaisuudessaan julkaista yleisessä tietoverkossa. Tietoverkossa julkaistavassa pöytäkirjassa tulee kuitenkin aina olla päätöksentekoon liittyvät olennaiset tiedot sekä ne tiedot, jotka ovat tarpeellisia esimerkiksi oikaisuvaatimuksen tai vali-

tuksen tekemiseksi. Jos asia on kokonaan salassa pidettävä, pöytäkirjassa on kuitenkin julkaistava maininta salassa pidettävän asian käsittelystä. Tässä yhteydessä tulisi ilmetä, mihin säännökseen salassapito perustuu.

Kuntalain voimaantulosäännöksen 147 §:n 1 momentin muun ohella lain 4 luvun 29 §:n tiedottamista ja lain 16 luvun 140 §:n tiedoksiantoa koskevia säännöksiä sovelletaan vuonna 2017 valittavan valtuuston toimikauden alusta lukien. Tätä ennen sovelletaan, mitä tämän lain voimaan tullessa voimassa olleessa kuntalaissa säädetään.

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (julkisuuslaki) 6 §:ssä säädetään viranomaisen laatiman asiakirjan julkiseksi tulemisesta. Pykälän 1 momentin viranomaisen laatima asiakirja tulee julkiseksi, jollei asiakirjan julkisuudesta taikka salassapidosta tai muusta tietojen saantia koskevasta rajoituksesta tässä tai muussa laissa säädetä, pöytäkirja, kun se tarkastuksen jälkeen on allekirjoitettu tai sitä vastaavalla tavalla varmennettu, jollei sitä ole laadittu asian valmistelemiseksi tai viranomaisen sisäistä työskentelyä varten (6 kohta).

Julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 1-32 kohdissa säädetään salassa pidettävistä viranomaisen asiakirjoista.

Apulaisoikeuskanslerin ratkaisussa OKV/705/1/2015 arvioitiin kunnan menettelyä verkkotiedottamisessa.

Kunnan verkkosivuilla julkaistuissa, kantelukirjoituksessa yksilöidyissä toimielinten kokouspöytäkirjoissa vuosilta 2013 ja 2014 ei ollut millään tavoin yksilöity salassa pidettävänä käsiteltyjen asiakohtien asiasisältöä.

Apulaisoikeuskansleri totesi, että vaikka kunnan toimielimen esityslistaa tai kokouspöytäkirjaa ei yksittäisen asian osalta julkaistaisi verkossa, kysymyksessä olevan asian otsikossa tulee kuitenkin kuvata asiasisältöä siten, että yleisöllä on otsikon perusteella mahdollisuus halutessaan pyytää asiasta lisätietoa. Riittävänä ei apulaisoikeuskanslerin mukaan voida pitää, että otsikossa todetaan asian olevan "salainen", tai että otsikossa mainitaan yksinomaan salassapidon perusteena oleva lainkohta. Apulaisoikeuskansleri katsoi, että kunnan verkkoviestintä olisi myös kantelukirjoituksessa tarkoitettujen asiakohtien osalta ollut mahdollista toteuttaa siten, että kunnan velvollisuudet viestinnässä ja tiedonsaantioikeuksien edistämisessä toteutetaan vaarantamatta yksityisyyden suojaa.

Apulaisoikeuskanslerin ratkaisussa 19.12.2017 (OKV/231/1/2017) otettiin kantaa kunnan verkkoviestintään kuntalain 410/2015 voimaan tultua seuraavasti.

Apulaisoikeuskansleri saattoi kaupunginhallituksen tietoon näkemyksensä, että verkkosivuilla julkaistavien esityslistojen salassa pidettäviin asiakohtiin tulisi merkitä kuvaus käsiteltävästä asiasta tai vähintään lainkohta, johon salassapito perustuu.

Kaupungin verkkosivuilla julkaistussa kaupunginhallituksen esityslistassa oli kahden asiakohtaan merkitty pelkästään, ettei asia ollut julkinen. Apulaisoikeuskanslerin mukaan kaupungin päätös siitä, että asiakohtat ovat salassa pidettäviä, ei ollut lainvastainen eikä ylittänyt kaupungin harkintavallan rajoja. Sen sijaan ei ollut pe-

rusteltua, että salaisina käsiteltujen asioiden aiheita ei ollut yksilöity millään tavoin. Kaupunki korjasi osin menettelyään jo kantelun vireilläolon aikana.

Apulaisoikeuskanslerin mukaan aiheiden yksilöiminen olisi ollut mahdollista toteuttaa ilman, että salassapidon taustalla olevat intressit vaarantuvat. Apulaisoikeuskansleri totesi, että asiasisältöä tulisi pyrkiä kuvaamaan siten, että yleisöllä on otsikon perusteella mahdollisuus pyytää asiasta lisätietoa. Joissakin tapauksissa asian valmistelun turvaaminen voi edellyttää, ettei asiaa julkisteta ennen sen käsittelyä toimielimessä. Tällaisissakin tapauksissa otsikko on usein mahdollista muotoilla siten, ettei valmistelun vaarantavia tai muutoin salassa pidettäviä tietoja paljasteta. Mikäli asia on julkisuuslain mukaan kokonaan salassa pidettävä tai siitä ei muulla perusteella ole mahdollista antaa lainkaan tietoja ainakaan ennen toimielimessä käsittelyä, tulisi sovellettavan lainkohdan tällöinkin ilmetä asiakohdasta.

Arvioin Kittilän kunnanhallituksen menettelyä seuraavasti.

Uuden valtuustokauden 1.6.2017 alusta kokonaisuudessaan voimaan tulleen kuntalain mukaan kunnan viestintä toteutetaan siten, että kunnan toimielinten käsittelyyn tulevien asioiden valmistelusta annetaan esityslistan valmistuttua yleisen tiedonsaannin kannalta tarpeellisia tietoja yleisessä tietoverkossa. Myös kunnan toimielinten päätösten tiedoksianto kunnan jäsenille toteutetaan julkaisemalla toimielinten pöytäkirjat yleisessä tietoverkossa. Kuntalain esitöiden mukaan asiakirjojen salassapitoa koskevat säännökset voivat tarkoittaa, että pöytäkirjoihin sisältyviä tietoja ei voida kokonaisuudessaan julkaista yleisessä tietoverkossa. Tällöin kuitenkin pöytäkirjoista tulisi ilmetä päätöksentekoon liittyvät olennaiset tiedot ja tiedot, joka ovat tarpeellisia muutoksenhaun kannalta. Kokonaan salassa pidettävästä pöytäkirjasta on mainittava salassa pidettävän asian käsittely. Esitöiden mukaan tässä yhteydessä tulisi ilmetä myös, mihin säännökseen salassapito perustuu.

Asiakirjaselvityksen mukaan Kittilän kunnanhallituksessa oli ollut tapana käsitellä asioita salassa ilman, että kunnan verkkosivuilla olisi julkaistu tietoja näistä käsitellyistä asioista. Uuden kuntalain mukaan viestintä ja päätösten tiedoksianto kunnan jäsenille tulee kuitenkin toteuttaa siten, että esityslistat ja pöytäkirjat julkaistaan kunnan verkkosivuilla. Kunnanhallitus oli käsitellyt syksyllä 2017 vanhan käytäntön mukaisesti edelleen asioista salassa siten, ettei niiden esityslistoista tai pöytäkirjoista julkaistu tietoja yleisessä tietoverkossa.

Kun kunnan menettely tuli esille tiedostusvälineissä, kunta on kunnanhallituksen ja vs. kunnanjohtajan selvitysten mukaan muuttanut käytäntöään. Yleisessä tietoverkossa julkaistuissa pöytäkirjoissa mainitaan otsikkotasolla käsitelty asia ja julkisuuslaissa säädetty salassapitoperuste. Ongelmaksi oli kuitenkin muodostunut se, kuinka teknisesti pystytään tekemään muutoksia ja lisäyksiä ennen joulukuuta 2017 kokouspöytäkirjojen tietoihin. Asiaa oli selvitetty asianhallintajärjestelmän toimittajan kanssa, mutta selvityksiä annettaessa tämä selvitystyö oli edelleen kesken.

Käytettävissä olevan asiakirjaselvityksen perusteella totean, että Kittilän kunnan verkkoviestinnässä ja päätösten tiedoksiannossa kunnan

jäsenille oli syksyllä 2017 merkittäviä puutteita eikä menettely täyttänyt kuntalaissa säädettyjä vaatimuksia. Kunta rajoitti kuntalaisten ja muiden tiedonsaantioikeutta lainvastaisesti.

Kunta on selvitysten mukaan kuitenkin muuttanut käytäntöään. Käsitellyistä asioista julkaistaan kunnan verkkosivuilla tiedot siten, että myös salassa pidetyistä asioista ilmenee asian käsittely ja säännös, mihin salassapito perustuu. Tämän vuoksi asia ei tältä osin anna aiheutta muihin toimenpiteisiin kuin, että kiinnitän kunnanhallituksen ja vs. kunnanjohtajan huomiota edellä selostettuihin kuntalain viestintää ja päätösten tiedoksianto-osa koskeviin oikeusohjeisiin. Nämä oikeusohjeet turvaavat kuntalaisten mahdollisuutta vaikuttaa kunnassa käsiteltäviin asioihin sekä toteuttavat kunnan jäsenten oikeutta oikaisuvaatimuksin ja kunnallisvalituksin valvoa kunnan päätöksenteon laillisuutta.

3.2

Tietopyynnön toteuttaminen

Kantelija pyysi 11.2.2017 sähköpostitse tiedot kaikista Kittilän kunnanhallituksen kokouksista lokakuulta 2017. Vs. kunnanjohtajan viranhaltijapäätöksen 5.1.2018 mukaan kunta ei luovuttanut julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 3 kohdan nojalla tietoa pöytäkirjoista 10.10.2017, 17.10.2017 ja 24.10.2017 käsitellyistä asioista "Konsernivalvonta Levin Vesihuolto Oy:ssä". Julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 17 kohdan nojalla kunta ei päätöksen mukaan luovuttanut lokakuun kokouksissa käsiteltyyn asiaan "Konsernivalvonta Levin Vesihuolto Oy:ssä" liittyviä pöytäkirjoja. Päätökseen sisältyi kunnanhallitusten kokousten 10., 17. ja 24.10.2017 kansilehdet, joista kävi ilmi käsiteltyjen asioiden otsikot ja läsnäolijat. Päätökseen oli liitetty oikaisuvaatimusohje kunnanhallitukselle.

Oikaisuvaatimuksessaan 8.1.2018 kantelija vaati viranhaltijapäätöksen oikaisemista riittämättömänä. Vaatimuksen mukaan julkiset kokousasiakirjat puuttuvat käytännössä kokonaan. Oli vaikea käsittää, miten kokouksen pöytäkirjan tarkastaminen oli ei-julkista tietoa. Kantelija vaati, että kunnan verkkosivuilla julkaistaan kaikki sieltä puuttuvat kokousasiakirjat.

Kunnanhallitus käsitteli oikaisuvaatimusta kokouksissaan 16.1.2018 ja 23.1.2018. Jälkimmäisen päätöksen mukaan vs. kunnanjohtajan viranhaltijapäätös oli päätetty hallintolan 50 §:n nojalla käsitellä uudelleen siinä olleiden asiavirheiden johdosta ja tehdä uusi viranhaltijapäätös. Vs. kunnanjohtajaa pidettiin esteellisenä ja sen vuoksi uusi viranhaltijapäätös oli kokouksessa todettu olevan hallintojohtajan tehtävä. Hallintojohtaja teki 2.2.2018 § 1 uuden viranhaltijapäätöksen. Sen mukaan kantelijalle luovutetaan hänen pyytämänsä asiakirjat siltä osin kuin ne eivät ole julkisuuslain nojalla salassa pidettäviä. Asiakirjojen salassapidon perusteena oli julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 17

ja 20 kohta. Kantelijalle lähetettiin kunnanhallituksen salassa käsiteltyjen asioiden pöytäkirjat 26.9.2017-30.1.2018 ja 27.4.2018 § 166.

Käytettävissä olevan asiakirjaselvityksen perusteella kantelija sai tietopyyntöönsä 11.12.2017 ratkaisun 5.1.2018, jonka mukaan kunnanhallituksen kokouspöytäkirjat olivat salassa pidettäviä, koska kokouksissa käsiteltiin julkisuuslain nojalla salassa pidettäviä asioita. Kantelijalle luovutettiin vain kokousten kansilehti, josta ilmeni käsiteltyjen asioiden otsikot ja läsnäolijat. Päätökseen oli liitetty virheellinen oikaisuvaatimusohje. Kunnanhallituksen kantelijan oikaisuvaatimukseen annetun päätöksen 23.1.2018 perusteella hallintojohtaja asiavirheen korjauksena teki uuden viranhaltijapäätöksen 2.2.2018, jonka nojalla kantelijalle annettiin hänen pyytämänsä pöytäkirjat siltä osin, kun niihin ei sisällynyt julkisuuslain nojalla salassa pidettäviä tietoja.

Julkisuuslain 3 luvussa säädetään oikeudesta saada tieto asiakirjasta. Pykälän 10 §:n mukaan salassa pidettävästä viranomaisen asiakirjasta tai sen sisällöstä saa antaa tiedon vain, jos niin erikseen tässä laissa säädetään. Kun vain osa asiakirjasta on salassa pidettävä, tieto on annettava asiakirjan julkisesta osasta, jos se on mahdollista niin, ettei salassa pidettävä osa tule tietoon.

Vs kunnanjohtajan viranhaltijapäätös, jonka nojalla kunnanhallituksen kokouspöytäkirjat, kun niissä käsiteltiin salassa pidettävää asiaa, olivat julkisia siten, että niistä annettiin vain pöytäkirjan kansilehti, ei täyttänyt julkisuuslaissa säädettyä oikeutta tietoihin. Julkisuuslain mukaan, jos osa asiakirjasta on salassa pidettävä, tieto on annettava asiakirjan julkisesta osasta. Päätökseen oli myös liitetty virheellinen muutoksenhakuohje. Julkisuuslain mukaan päätökseen haetaan muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen.

Kantelijan oikaisuvaatimuksen käsittelyn yhteydessä vs. kunnanjohtaja piti itseään esteellisenä ja myöhemmin hän taas katsoi, ettei hän ollut esteellinen. Kunnanhallituksen päätöksen mukaan vs. kunnanjohtaja oli esteellinen, minkä vuoksi korjatun viranhaltijapäätöksen teko annettiin hallintojohtajalle.

Asiakirjaselvityksestä ei ilmene, mihin käsitys vs. kunnanjohtajan esteellisyydestä perustui. Minulla ei siten ole perusteita arvioida vs. kunnanjohtajan mahdollista esteellisyyttä. Viitataan kuitenkin tältä osin oikeuskirjallisuuteen, jossa on todettu yleislauseke-esteellisyyttä käsiteltäessä, että kunnallishallinnossa samaa asiaa käsitellään useissa toimitelmissä. Asiaa voidaan ensin käsitellä lautakunnassa, sen jälkeen kunnanhallituksessa ja edelleen valtuustossa. Henkilö voi olla kaikkien mainittujen toimitelinten jäsen. Kunnallishallinnossa ei sovelleta niin sanottua toisen asteen jääviä, joten osallistuminen asian käsittelyyn useissa toimitelmissä ei aiheuta esteellisyyttä. Sama henkilö voi osallistua asian käsittelyyn sen kaikissa vaiheissa (Harjula-Prättälä: Kuntalaki – Taustat ja tulkinnat, Helsinki 2015 s. 676-677).

Kantelijan oikeus saada tieto julkisista asiakirjoista viivästyi edellä todetuilla perusteilla. Hän sai tietopyyntöönsä asianmukaisen päätöksen ja pyytämänsä tiedot vajaan kahden kuukauden kuluttua tietopyynnön tekemisestä. Julkisuuslain asiakirjan antamisesta päättämiseksi säädetyt menettelytavat ja määräajat ovat ehdottomat. Tietopyyntö on käsiteltävä viivytyksettä ja tieto julkisesta asiakirjasta on annettava mahdollisimman pian, viimeistään kahden viikon kuluessa tietopyynnön saapumisesta. Julkisuuslain mukaan asiakirjapyynnön täyttämistä ei voida kieltäytyä sen johdosta, että aineiston julkisuuden tarkastamiseen kuluu suuri työmäärä eikä muutenkaan voimavaroihin tai henkilöstömäärään liittyvillä syillä. Ainoa lain tuntema liikkuvaraa koskee asiakirjapyynnön toteuttamisaikaa, joka voi laissa säädetyin edellytyksin pidentyä korkeintaan kuukauteen.

Kantelijan tietopyynnön toteuttaminen ei täyttänyt lain vaatimuksia. Koska kuitenkin kunnanhallitus havaittuaan tapahtuneet virheet korjasi vs. kunnanjohtajan viranhaltijapäätöksen uudella päätöksellä, jonka nojalla tiedon pyytäjä sai pyytämänsä pöytäkirjat, tyydyn kiinnittämään vs. kunnanjohtajan ja kunnanhallituksen huomiota julkisuuslaissa säädettyihin ehdottomin menettelytapoihin ja määräaikoihin.

Pahoittelen päätökseni viipymistä.

4 TOIMENPITEET

Saatan edellä kohdassa 3.1 esittämäni käsityksen Kittilän kunnan viestinnän ja päätösten tiedoksiannon lainvastaisuudesta ja kohdassa 3.2 esittämäni käsityksen tietopyynnön toteuttamisen lainvastaisuudesta kunnanhallituksen ja vs. kunnanjohtajan tietoon.

Tässä tarkoituksessa lähetän jäljennöksen tästä päätöksestäni kunnanhallituksella ja vs. kunnanjohtaja Sanna Ylinampalle.

Apulaisoikeusasiamies

Maija Sakslin

Esittelijäneuvos

Ulla-Maija Lindström